

Denna text bygger på ett tidigare samverkansprojekt mellan barnpsykiatri och skola

Knuffar i kön till skolmatsalen

Exempel: Varje gång Erik, 7år, ska ställa sig i kön för att gå till lunch eller till mellanmål knuffar han andra barn hårt. Speciellt några flickor är utsatta. De börjar att bli rädda för honom. Erik retar också dessa flickor genom att ta deras pennskrin eller andra småsaker och springa runt.

Förslag till åtgärder:

Läraren kan införa en ny regel; Alla väntar på sina platser vid borden i klassrummet tills läraren bygger upp kön med varannan pojke och flicka. Den som stör i kön får åter gå och sätta sig på sin plats och försöka igen, men hamnar då längst bak i ledet.

Om pojken knuffas utan att på något sätt vara ovän med de andra barnen kan hans beteende kanske ses som impulsstyrt; när han hamnar fysiskt nära någon får han svårt att stå emot sin lust att knuffa till.

Läraren kan träna pojken i att motstå denna impuls.

Till exempel genom att träna på att passera någon mycket nära utan att knuffas.

Man kan göra en lek som innebär att eleverna står i ett led och i tur och ordning går ”slalom” runt varandra utan att röra någon.

Läraren belönar (=förstärker) lyckad prestation till exempel med beröm eller guldstjärnor. (För ytterligare förslag till ”förstärkningar” se dokumentet: “Förslag till förstärkare i skolmiljö”.)

Läraren kan också göra ett träningsprogram speciellt för Erik.

Det kan enkelt innebära att Erik systematiskt belönas varje gång han klarar att stå i kön utan att knuffas, slåss eller retas med någon.

Läraren måste noga förklara för Erik precis vad han måste klara av för att det skall räknas som att han klarat att stå i kön.

Varje gång Erik lyckas får han en stjärna på ett speciellt kort eller i en bok.

Läraren har frågat vad Erik tycker bäst om att göra i skolan. Svaret var att sitta och arbeta vid datorn.

Varje intjänad stjärna motsvarade till exempel tio minuter vid datorn.

På slutet av dagen ser fritidspedagogen till att Erik under fritidstid i lugn och ro får sitta den intjänade tiden vid datorn.

Utformandet av ett träningsprogram av detta slag kräver **tydlighet**. Man måste beskriva de beteenden det gäller noga, man måste specificera vilka konsekvenser (förstärkningar eller negativa konsekvenser) som följer på beteenden, och andra relevanta omständigheter kring programmets genomförande.

Tydligheten behövs för att barnet självt skall veta vad de vuxna väntar sig och vilka konsekvenser som följer på det ena eller andra.

Alla vuxna inklusive föräldrar måste också vara överens om vad som gäller. Enbart muntlig instruktion räcker inte. Ett skriftligt kontrakt minskar risken för olika tolkningar av vad programmet innebär.

I dokumentet “Träningsprogram för att förstärka ett önskvärt beteende hos små barn” har vi sammanställt råd för hur man gör fungerande träningsprogram.

Se också ”Minneslista för träningsprogram”!